

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

☒ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Анализ на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF) за месец август 2014 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец август 2014 г. е **233**. Сигналите в категория храни са най-много – **199**, за фуражите – **22**, а за материалите в контакт с храни – **12** (фиг.1).

Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – **63** нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – **8** нотификации: тебуконазол и трифлуксистробин в плодове манго от Пакистан; **недеклариран бадем** в маслини с чесън от Полша; **метаамидофос** в пресни чушки от Перу; **стъклени фрагменти** при череша в стъклен буркан от Унгария; **диметоат** в патладжани от Бурунди; *Listeria monocytogenes* в гъби от Южна Корея; **недеклариран сулфит** в сушени кайсии от Узбекистан; **карбендазим** в плод от Виетнам.

Риба и рибни продукти – **8** нотификации: **живак** в риба меч от Испания, Холандия и от Виетнам, замразена акула от Португалия; *Listeria monocytogenes* в пушена пъстърва от Испания, в аншоа от Италия и в пушени филета от камбала от Белгия; **недиоксиноподобни полихлорбифенили** в риба от САЩ.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 8 нотификации: *Salmonella spp.* в охладен бекон от Холандия, в чоризо (пикантен колбас) от Испания и в замразен кебап от Германия; *Listeria monocytogenes* в замразени кюфтета от Холандия и в шунка от Германия; **високи нива на окситетрациклин над допустимите стойности** в телешко месо от Полша; **хранителен взрив, причинен от *Listeria monocytogenes*** в наденици от Дания; **кадмий** в охладено конско месо от Румъния.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 7 нотификации: **наличие на неразрешената субстанция тетраhydroканабинол** в хранителна добавка от Германия и в екстракт от *Tribulus terrestris* от Румъния; **наличие на неразрешените субстанции андростендион и тетраhydroканабинол** в хранителна добавка от Германия; **бензалкониев хлорид и дидецилметиламониев хлорид** в екстракт от семената на грейпфрут от Швейцария; **живак** в хранителна добавка от САЩ; **стъклени фрагменти** в овесена каша от Обединеното кралство; **наличие на неразрешените нови хранителни съставки женшен (сибирски) и мляко от магарешки бодил (*Silybum marianum*), и наличие на неразрешените субстанции аргининов алфакетоглутарат и на L-карнитинов фумарат, както и неправилно етикетирание (предупреждение само на английски език) на хранителна добавка от САЩ.**

Мляко и млечни продукти – 6 нотификации: **шигатовксин продуцираща *Escherichia coli*** в сирене в сурово мляко от Франция (4); *Listeria monocytogenes* в сирене горгонзола от Италия; *Bacillus subtilis* в овкусено мляко от Германия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 4 нотификации: **хранителен взрив със съмнение, че е причинен от охладени миди от Испания; живи миди от Холандия, замърсени с водорасли, продуциращи токсини; *Clostridium botulinum*** в замразени миди от Канада; **Paralytic Shellfish Poisoning (PSP) toxin** в охладени миди от Норвегия.

Зърнени и тестени изделия – 3 нотификации: **високо ниво на алуминий** в брашно за сладкиши от Виетнам; **недеклариран бадем** в кейк от Германия; *Salmonella enteritidis phage type 6D* в талиатели (вид паста) от Полша.

Фуражни суровини – 3 нотификации: **диоксини** в хидрогенирано палмово масло от Испания (2); **наличие на ливаден шафран (*Colchicum autumnale*)** в сено от Германия.

Ядки, продукти от ядки и семена – 3 нотификации: **афлатоксин В1** в шам фъстък от Иран (2); *Salmonella enteritidis* в сусам от Холандия.

Яйца и продукти от яйца – 2 нотификации: **хранителен взрив (*Salmonella enteritidis*)** придивикан от яйца от Германия; *Salmonella enteritidis* в пастьоризирани яйца от Дания.

Билки и подправки – 2 нотификации: *Salmonella spp.* в босилек с неизвестен произход и в чили на прах, също с неизвестен произход.

Готови ястия и закуски – 2 нотификации: **недекларирани скариси** в рибна яхния от Испания; *Listeria monocytogenes* в салати с паста от Франция.

Супи, сосове и подправки – 2 нотификации: **недекларирани глютен, яйца и горчица** в сос за сандвичи от Белгия; **недекларирана целина** в зеленчуков бульон от Холандия.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: **афлатоксин В1** в халва от Турция.

Материали в контакт с храни – 1 нотификация: **миграция на р-трет бутилбензоена киселина** от пластмасови торби със сладкиши от Китай.

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: **високи нива на алуминий** в нудълс (вид тестени изделия) от Китай.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: *Salmonella Brandenburg*, *Salmonella Derby* и *Salmonella Livingstone* и **високи нива на *Enterobacteriaceae*** в кучешки играчки за дъвчене от Германия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 1 нотификация: *Salmonella infantis* в замразени мариновани филета от пилешки гърди от Холандия.

През месец август 2014 г. при предупредителните нотификации най-често нотифицираните страни са Испания, Германия и Холандия с по 7 нотификации.

Нотификации за недопуснат внос – 89 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 20 нотификации: форметанат в пресни чушки от Турция (3); високо ниво на сулфит в сушени кайсии от Узбекистан; ендосулфан, циперметрин и хексаконазол в зелен боб от Доминиканската република; опит за нелегален внос на патладжани от Тайланд; влошено консервиране (силна миризма) и наличие на екскременти на гризачи в сладки картофи от Нигерия; норовируси в замразени ягоди от Китай; развала и наличие на чужди тела (камъни, малки пръчки и стъбла, козина) в стафиди от Пакистан; диазинон в черни маслини от Египет; стафиди от Индия заразени с плесени; хлорпирифос в черни маслини от Египет; диметоат в зелен боб от Кения; хлорфенапир в броколи от Китай; карбендазим в зелен боб от Кения; карбарил в пресни чушки от Тайланд; недеклариран сулфит в сушени сини сливи от Узбекистан; метомил и тиодикарб в пресни чушки от Турция; наличие на недеклариран оцветител Е 102-тартразин и неразрешена употреба на оцветител Е 127-еритрозин в семена от копър със захарна глазура от Индия; високи нива на мед над допустимите стойности в лозови листа от Турция.

Ядки, продукти от ядки и семена – 13 нотификации: афлатоксин В1 във фъстъци от Китай (6) и Индия, в шам фъстък от Турция и Иран (2); орехи от Чили и лешници от Турция заразени с плесени; *Salmonella Amsterdam* в сусам от Индия.

Ракообразни и продукти от тях – 8 нотификации: наличие на забранената субстанция нитрофуран в скариди от Индия (5); влошен температурен контрол на замразени скариди от Перу (2); влошено хигиенно състояние (мръсни и подгизнали картони) на замразени скариди от Индия.

Материали в контакт с храни – 8 нотификации: миграция на бис (етилхексил) терефталат от стъклен буркан съдържащ паста от Тайланд (2); миграция на хром и никел от запушалка за вино от Китай; миграция на никел и манган от тави за грил от Турция; биоразградими чинии от Китай неподходящи за употреба като материал в контакт с храни (не издържат повече от 100°C както е посочено на етикета); обелване на външното покритие на ножове от Китай; миграция на формалдехид от меламинови чинии от Хонг Конг; миграция на формалдехид и меламин от меламинови табли от Китай.

Мазнини и масла – 5 нотификации: бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди в соево масло от Украйна (5).

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: влошен температурен контрол и неправилно етикетирание на замразена риба от Китай; хистамин в замразена риба тон от Панама; липса на здравен сертификат на риба от Сенегал, неподходяща за човешка консумация; наличие на забранената субстанция нитрофуран в замразен пангасиус от Виетнам; живак в замразена синя акула (*Prionace glauca*) от Виетнам.

Билки и подправки – 5 нотификации: афлатоксин В1 в смляно индийско орехче от САЩ и от Индонезия и в чили на прах от Индия; *Salmonella spp.* в пресен риган от Турция; индийско орехче от Индия, заразено с плесени.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 5 нотификации: *Salmonella spp.* в замразено птиче месо от Тайланд (5).

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 4 нотификации: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в замразено агнешко месо от Нова Зеландия (3); *Salmonella spp.* в жабешки бутчета от Турция.

Фуражни суровини – 3 нотификации: слънчогледов шрот от Украйна заразен с плесени (2); диоксини и диоксиноподобни полихлорбифенили в дестилат от мастни киселини добити от палмови ядки от Малайзия.

Главнооги и продукти от тях – 2 нотификации: влошен температурен контрол на сепии от Аржентина; влошен температурен контрол – прекъсване на хладилната верига на октоподи и на риби от Мавритания.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 2 нотификации: антраквинон и наличие на забранената субстанция толфенпирад в черен чай от Китай; триазофос, ацетамиприд и имидаклоприд в зелен чай от Турция.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: наличие на неразрешената субстанция силденафил в хранителни добавки от Китай; наличие на неразрешените добавки (*Rauwolfia serpentina*, *Areca catechu*, *Sida cordifolia*, *Ipomoea turphetum*) и на новата хранителна добавка *Mucuna pruriens* в различни хранителни добавки от Индия.

Други хранителни продукти/смесени – 2 нотификации: афлатоксин В1 в счукано чили от Индия; хлорпирифос, диметоморф, боскалид, крезоксим-метил, пиракlostробин и метрафенон в лозови сърми от Турция.

Готови ястия и закуски – 2 нотификации: неразрешена употреба на оцветител Е 124 - Ponceau 4R / cochineal red А в консервирани зеленчуци от Япония; високо ниво на оцветител Е 102 – тартразин, неразрешена животинска съставка (яйчен белтък) и неразрешена употреба на оцветител Е 132 – индиготин/индиго кармин в нудълс (подобни на спагети тестени изделия) от Япония.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: норовируси в миди от Виетнам.

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: неразрешен генетично модифициран ориз (Cry1Ab) във вермицели (тестени изделия, подобни на фиде) от Китай.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: високо ниво на цинк в оцет от Китай.

През месец август 2014 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираната страна е Китай със 17 нотификации, следвана от Индия с 14 нотификации и Турция с 12 нотификации.

Нотификации за насочване на вниманието – 46 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 10 нотификации: неразрешени генетично модифицирани плодове папая от Тайланд (2); монократофос в череша от Турция; високи нива на *Escherichia coli* в чушки чили от Камбоджа; имазалил в лимони от Аржентина; карбендазим и хлорфенапир в зеле от Виетнам; недеклариран сулфит в сушени кайсии от Турция; тебуконазол в манго от Пакистан; процимидон, приметанил, азоксистробин и боскалид в малини от Сърбия; кадмий в спанак от Белгия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 6 нотификации: високи нива на витамин В6 в хранителни добавки от САЩ; наличие на неразрешената субстанция тадалафил в хранителна добавка от Китай; наличие на неразрешената хранителна съставка бетаин и наличие на неразрешените субстанции цитрулинов малат, аргининов алфакетоглутарат, бета-аланин и L-норвалин в хранителна добавка от Полша; наличие на неразрешената хранителна съставка бетаин и наличие на неразрешената субстанция йохимбин в хранителна добавка от САЩ; наличие на неразрешената хранителна съставка бетаин в хранителна добавка от САЩ; наличие на неразрешената субстанция силденафил в хранителна добавка от Китай.

Риба и рибни продукти – 6 нотификации: живак в риба меч от Испания (2) и Сейшелските острови и риба тон също от Испания; **неразрешена употреба на оцветител Е 162 – бетанин** в риба тон от Испания; **наличие на забранената субстанция нитрофуран** в змиорка от Виетнам.

Хранителни добавки и ароматизанти – 5 нотификации: **арсен** в Е331 – тринатриев цитрат от Китай (5).

Билки и подправки – 5 нотификации: **охратоксин А** в къри на прах от Обединеното кралство (2), Испания и Холандия; **Salmonella** в къри от Доминиканската република.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 3 нотификации: **Salmonella typhimurium** в птиче месо от Франция (2) и в замразени пилешки гърди от Чили.

Фуражни суровини – 2 нотификации: **Salmonella spp.** в соево брашно от Аржентина; **наличие на забранената субстанция хексахлорбензен** в рибно брашно от Перу.

Материали в контакт с храните – 2 нотификации: **миграция на формалдехид** от меламинови лъжици от Китай и от меламинови купи също от Китай.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: **високи нива на Escherichia coli** в миди от Холандия.

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: **охратоксин А** в царевича от Холандия.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: **високи нива на окситетрациклин над допустимите стойности** в замразени скариди от Виетнам.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: **шигатоксин продуцираща Escherichia coli** в говеждо месо от Аржентина.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: **Bacillus cereus** в крем от Обединеното кралство.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: **Salmonella spp.** в кучешки играчки за дъвчене от Тайланд.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: **зеленчуков микс** от Италия, **заразен с плесени.**

През месец август 2014 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицираната страна е Китай с 9 нотификации, следвана от Испания с 4 нотификации.

Нотификации за проследяване – 35 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 11 нотификации: **наличие на неразрешената нова хранителна съставка бетаин** в хранителни добавки от САЩ (2), Италия (2) и Полша; **наличие на неразрешената нова хранителна съставка Mucuna pruriens,** както и **наличие на неразрешената субстанция винпоцетин** в хранителни добавки от САЩ (2); **наличие на неразрешената субстанция йохимбин** в хранителна добавка от САЩ; **наличие на неразрешената субстанция гугулстерон** в хранителна добавка от САЩ; **антимон** в хранителна добавка от Холандия; **наличие на неразрешените субстанции еводиамин и фенилетиламин** в хранителна добавка от САЩ.

Фуражни суровини – 11 нотификации: **Salmonella Agona** в рапично брашно от Германия (4) и в слънчогледово кюспе от Холандия; **Salmonella spp.** в рапично брашно от Германия (2); **Salmonella Montevideo** в преработени животински протеини от Мексико; **Salmonella Abony** в рапично брашно от Германия; **Salmonella cubana** в соево брашно с неизвестен произход; **Salmonella** в брашно от пръжки от Германия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 3 нотификации: неправилно пакетирани на хотдог от Испания; дефектно пакетирани на охладен бекон от Швеция; шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в замразено еленско месо от Германия.

Плодове и зеленчуци – 2 нотификации: променени органолептични характеристики и дефектно пакетирани на черни маслини в марината от Испания; наличие на парчета дърво в зеленчуков микс от Белгия.

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: високо ниво на сулфит в бисквити с вкус на ванилия от Румъния.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: имидаклоприд и антраквинон в цейлонски чай от Холандия.

Комбинирани фуражи – 1 нотификация: високо ниво на хидроксиметилфурурал в допълваща храна за пчели от Германия.

Риба и рибни продукти – 1 нотификация: *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Полша.

Материали в контакт с храни – 1 нотификация: миграция на никел от дръжки за чай от Германия.

Билки и подправки – 1 нотификация: бупрофезин, циперметрин и бифентрин и наличие на неразрешената субстанция изокарбофос в сушени листа гинко от Китай.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: влошено хигиенно състояние на прясно мляко от Унгария.

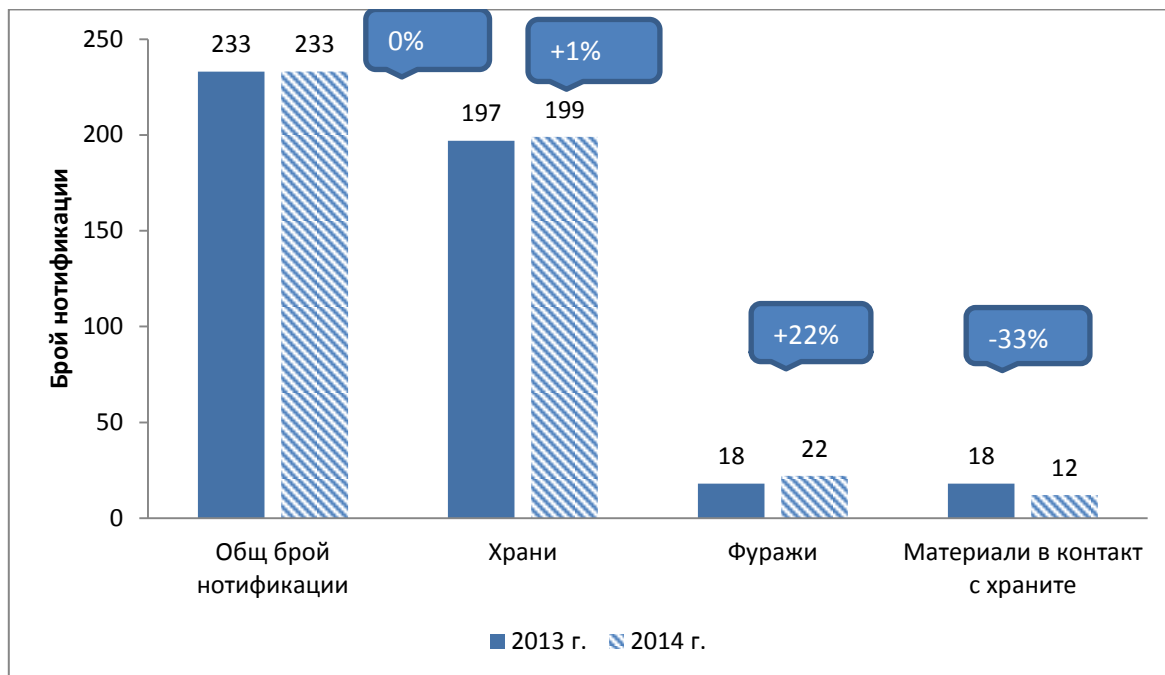
Безалкохолни напитки – 1 нотификация: високо ниво на E210 – бензоена киселина в безалкохолна напитка от Обединеното кралство.

През месец август 2014 г. при нотификациите за проследяване най-често нотифицираната страна е Германия с 11 нотификации следвана от САЩ със 7 нотификации.

Анализ на тенденциите:

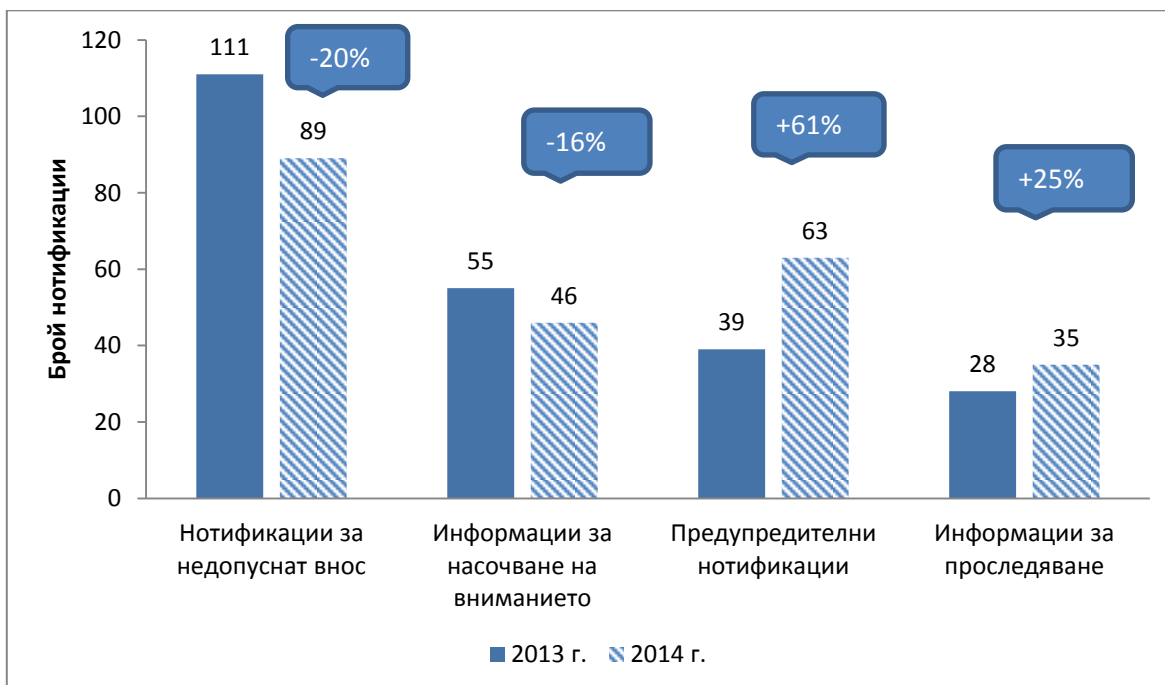
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2013 г. – общо и по групи за м. август 2013 г. и м. август 2014 г.

На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията най-големият брой нотификации да бъде в групата на храните. При общия брой нотификации и за двете години броят на нотификациите е равен. При храните има незначително повишение от 1%. При фуражите за месец август 2014 г. се наблюдава повишение с 37%. При материалите в контакт с храните обратно, има понижение с 33%.

Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. август 2013 г. и м. август 2014 г.

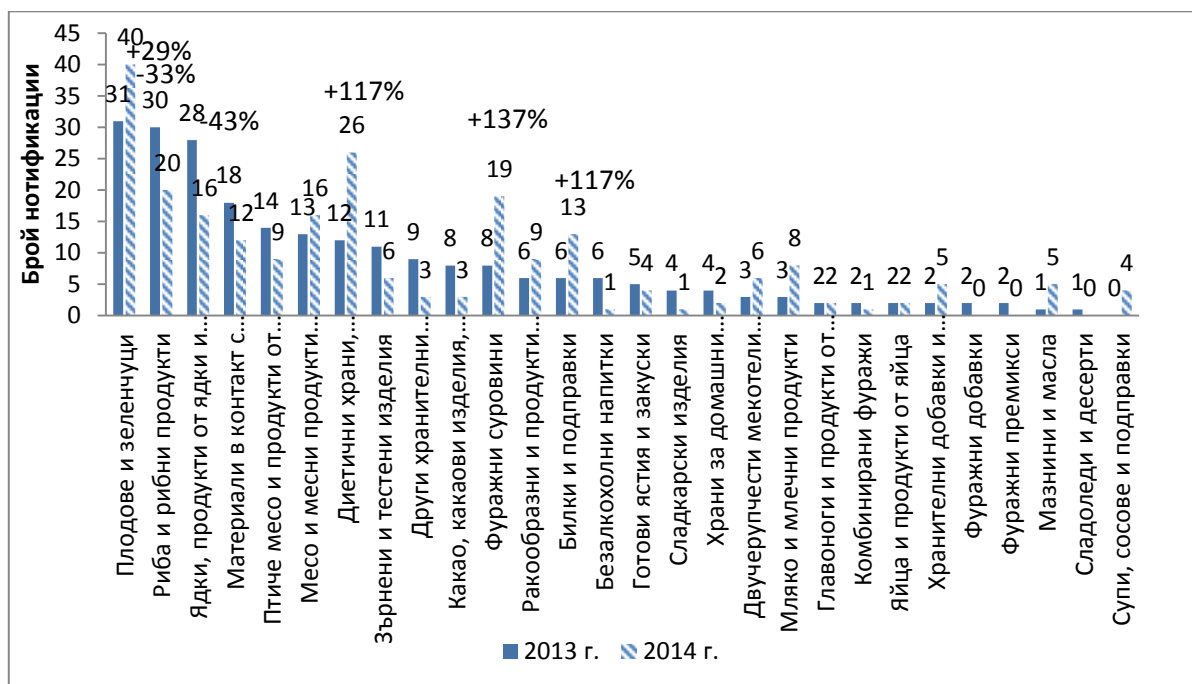
На фиг. 3 нотификациите са представени по вид. Най-голям брой и в двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос. При тях се наблюдава спад с 20%. При информацията за насочване на вниманието също се наблюдава спад от 16%. При предупредителните нотификации се наблюдава значително повишение от 61%. При информацията за проследяване също има повишение, но с 25%.

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид

На фиг. 4 са представени данни за сравнение по категории хранителни продукти.

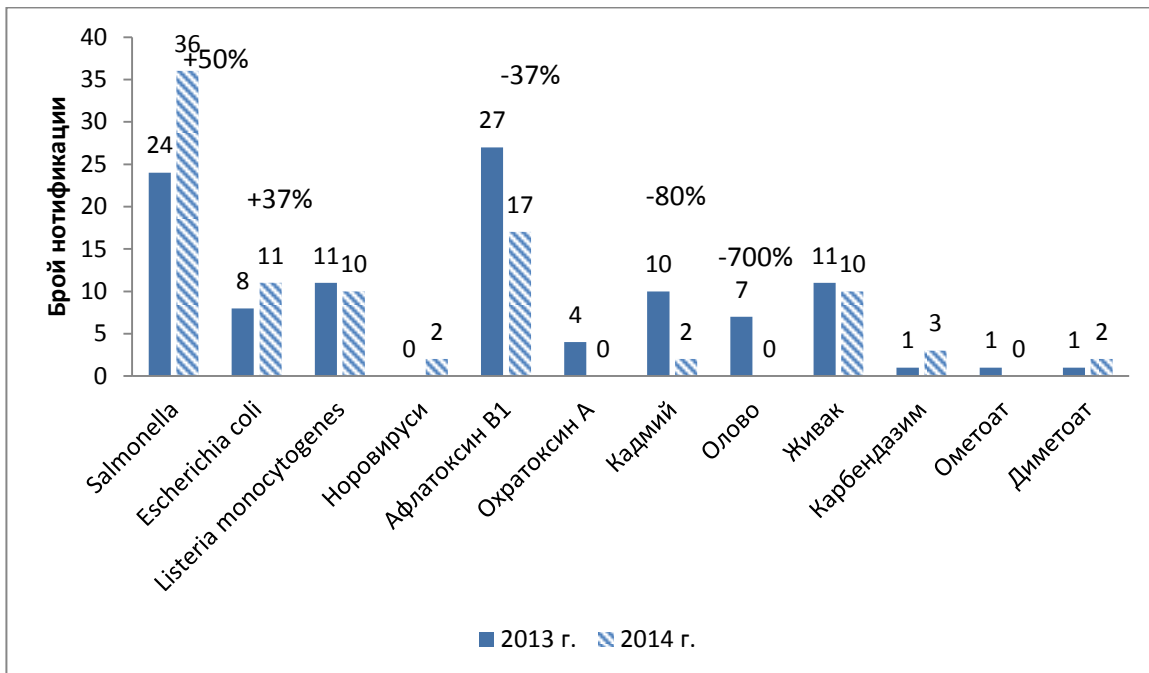
През месец август 2014 г. повишение се наблюдава при следните хранителни продукти: „Плодове и зеленчуци“ (+29%); „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ (+117%); „Фуражни суровини“ (+137%); „Билки и подправки“ (+117%). За същия период понижение се наблюдава при „Риба и рибни продукти“ (-33%) и при „Ядки, продукти от ядки и семена“ (-43%).

Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От обобщените данни за месеците август 2013 г. и август 2014 г. може да се направи извод, че има тенденция за повишение на броя нотификации през месец август 2014 г. при някои основни категории продукти: плодове и зеленчуци; диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни; фуражни суровини и билки и подправки.

Фигура 5 показва сравнителни данни за някои основни причини за нотифициране. При патогенните микроорганизми се наблюдава следното: при *Salmonella* има повишение с 50%, също така повишение има и при *Escherichia coli* с 37%. При афлатоксин В1 има спад от 37%. При тежките метали като цяло се наблюдава спад съответно при кадмия с 80% и оловото със 700%.

Фиг. 5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците август 2013 г. и август 2014 г. може да се направи извод, че съществува тенденция на повишаване на броя нотификации при патогенните микроорганизми. При микотоксините и при тежките метали се наблюдава спад. Пестицидите запазват ниски нива.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на Българска агенция по безопасност на храните (<http://www.babh.government.bg/bg/actualno-risk-evaluation.html>) и Националния фокален център на EFSA (http://focalpointbg.com/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=78&lang=bg) към Центъра за оценка на риска.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис – младши експерт в Дирекция „НСМОРПР“
08.10.2014 г.